

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Krakowie**

Kraków, dnia grudnia 2010 r.

**Pan
Andrzej Wolski
Prezes Chrześcijańskiego
Stowarzyszenia Osób
Niepełnosprawnych, ich Rodzin i
Przyjaciół „Ognisko”
ul. Floriańska 15
Kraków**

P/10/143
LKR-4101-15-08/2010

Na podstawie art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli (Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.), zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Krakowie przeprowadziła kontrolę w Chrześcijańskim Stowarzyszeniu Osób Niepełnosprawnych, ich Rodzin i Przyjaciół „Ognisko” w Krakowie (Stowarzyszeniu) w zakresie organizacji i finansowania Warsztatu Terapii Zajęciowej przy ul. Prądnickiej 10 w Krakowie przy udziale środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON), w okresie od 1 stycznia 2008 r. do 30 czerwca 2010 r.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole podpisanym w dniu 26 listopada 2010 r. oraz omówione na naradzie pokontrolnej w dniu 7 grudnia 2010 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Panu Prezesowi niniejsze wystąpienie pokontrolne.

NIK pozytywnie ocenia działania Stowarzyszenia w kontrolowanym zakresie, mimo stwierdzonych uchybień.

Powyższą ocenę uzasadniają następujące oceny cząstkowe:

1. NIK pozytywnie ocenia sposób organizacji oraz zgodność funkcjonowania Warsztatu Terapii Zajęciowej (WTZ lub Warsztatu) z warunkami wynikającymi z umowy zawartej z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Krakowie, zwracając przy tym uwagę na

uchybień związane z uczestnictwem w zajęciach dodatkowych osób nieobjętych dofinansowaniem ze środków PFRON na podstawie umowy zawartej w tym zakresie z MOPS oraz z kwalifikacjami jednego pracownika prowadzącego zajęcia w Warsztacie.

Regulamin organizacyjny WTZ został zatwierdzony przez Prezesa Stowarzyszenia i zawierał elementy określone w § 9 ust. 1 rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 marca 2004 r. w sprawie warsztatów terapii zajęciowej (Dz. U. Nr 63, poz. 587), zwanego dalej rozporządzeniem w sprawie wtz.

Zajęcia w WTZ odbywały się w zgodnie z ustalonymi w Regulaminie Organizacyjnym godzinami pracy Warsztatu, w ramach prowadzonych przez WTZ pracowni, zgodnie z Planem Aktywności Warsztatu, Indywidualnymi Planami Aktywności i Indywidualnymi Programami Terapii i Wsparcia uczestników. Uwagi NIK dotyczą niezgodnej z umową zawartą z MOPS liczebności niektórych grup zajęciowych. Izba uwzględnia fakt, iż sytuacja taka wynikała z przyjęcia do WTZ dodatkowych uczestników na podstawie zalecenia MOPS.

NIK pozytywnie ocenia zasady dotyczące wypłacania uczestnikom środków finansowych w ramach treningu ekonomicznego. Podstawą wypłaty dla uczestników była ich frekwencja oraz miesięczna ocena postawy dokonywana przez Radę Programową, m.in. w zakresie czynnego uczestnictwa w treningu ekonomicznym, co NIK uważa za dobrą praktykę. Ponadto uczestnicy zobowiązani byli do wypełniania Indywidualnych Kart Treningu Ekonomicznego. W Kartach tych uczestnicy odnotowywali planowane wydatki, o których rozmawiali podczas zajęć w Pracowni Aktywizacji Osobistej i Społecznej, otrzymaną kwotę w danym miesiącu oraz poczynione wydatki. Wypłata środków była dokumentowana w sposób ustalony w Regulaminie Organizacyjnym Warsztatu.

Sposób dokumentowania użytkowania przez Warsztat posiadanego samochodu do przewozu uczestników, nie budzi zastrzeżeń NIK, natomiast uwagi Izby dotyczyły korzystania z przewozu ww. samochodem osób niebędących uczestnikami WTZ (osób niepełnosprawnych uczestniczących w terapii oferowanej przez Środowiskowe Domy Samopomocy prowadzone przez Stowarzyszenie oraz przez kierowcę WTZ). Izba uwzględnia jednak wyjaśnienia Dyrektora Stowarzyszenia m.in., że osoby, które korzystały z dowozu samochodem WTZ mieszkały w niedalekiej odległości od uczestników WTZ korzystających z dowozu busem. Kierowca busa nie musiał więc nadkładać drogi i wykonywać dodatkowych kilometrów. Osoby te partycypowały w kosztach transportu na takich samych zasadach jak pozostali użytkownicy busa.

2. NIK nie wnosi uwag do kwalifikacji kadry zatrudnionej w WTZ (poza jedną osobą zatrudnioną w dniu 1 lutego 2010 r. na stanowisku instruktora terapii zajęciowej). Według stanu na 30 czerwca 2010 r. wszyscy pracownicy, poza osobą zatrudnioną w dniu 1 lutego 2010 r., spełniali wymagania kwalifikacyjne dla zajmowanych przez siebie stanowisk. Osoba zatrudniona z dniem 1 lutego 2010 r. w dniu 28 sierpnia 2010 r. rozpoczęła kurs instruktora terapii zajęciowej, celem uzyskania wymaganych kwalifikacji.

Ponadto osoby zatrudnione na stanowisku psychologa, nie spełniały formalnych wymogów określonych w art. 7 ustawy z dnia 8 czerwca 2001 r. o zawodzie psychologa i samorządzie zawodowym psychologów (Dz.U. Nr73, poz.763 ze zm.), tj. nie posiadały dokumentu poświadczającego o wpisaniu jej na listę psychologów Regionalnej Izby Psychologów. Z uwagi jednak na nieutworzenie do dnia dzisiejszego Regionalnej Izby Psychologów Województwa Małopolskiego, opisanego powyżej faktu nie można traktować jako nieprawidłowość.

3. W latach 2008 -2010 (I połowa), zgodnie z umową zawartą z MOPS o dofinansowanie działalności ze środków PFRON, dofinansowaniem objętych było 30 uczestników. Zastrzeżenia NIK dotyczą udziału w części zajęć w różnych okresach w latach 2008-I połowa 2010 łącznie 4 dodatkowych osób nie objętych (na podstawie ww. umowy zawartej z MOPS) dofinansowaniem ze środków PFRON. Uczestnictwo tych osób w zajęciach nie było finansowe z żadnych innych środków (poza darowizną rodziców wynoszącą od 30 do 50 zł miesięcznie). Jak wynika z wyjaśnień Dyrektora Stowarzyszenia objęcie terapią większej, niż wskazana w umowie z MOPS, liczby osób było zalecane przez MOPS jako działanie gospodarne. Zdaniem NIK uczestnictwo dodatkowych osób w zajęciach mogło wpłynąć na jakość wykonywania przez WTZ zadań, w zakresie oferowanej uczestnikom warsztatu terapii.

4. Na pozytywną ocenę NIK zasługuje kwalifikowanie osób niepełnosprawnych do odbywania zajęć w Warsztatach. Wszyscy spośród 15 poddanych kontroli uczestników, posiadali bowiem aktualne orzeczenie o stopniu niepełnosprawności zawierające wskazanie do uczestnictwa w warsztatach terapii zajęciowej, co było wymagane treścią art. 10 f ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2008 r., Nr 14, poz. 92 ze zm.), zwanej dalej ustawą o rehabilitacji. Uwagi Izby dotyczą faktu, iż w przypadku kwalifikacji kilku kandydatów do warsztatów, WTZ poinformował MOPS o zakwalifikowaniu uczestnika bądź przekazał dokumentację kwalifikacji już po procesie kwalifikacyjnym. Z wyjaśnień

Kierownika WTZ wynikało, iż sytuacje takie miały miejsce do jesieni 2007 r., od tamtego momentu MOPS jest informowany o terminie posiedzenia Komisji Kwalifikacyjnej.

Pozytywnie należy ocenić sposób prowadzenia dokumentacji uczestników WTZ. Wszyscy uczestnicy, których dokumentacja została poddana kontroli posiadali Indywidualne Programy Terapii i Wsparcia (IPTiW), które dla nowo przyjętych uczestników opracowywane były w terminie określonym w § 3 ust. 3 pkt 8 przywołanego rozporządzenia w sprawie wtz, tj. do trzech miesięcy od daty ich przyjęcia. Wszystkie spośród poddanych kontroli 15 IPTiW zawierały elementy określone w art. 10a ust. 3 przywołanej ustawy o rehabilitacji. Poddana kontroli dokumentacja spełniała również wymagania § 11 pkt 1 rozporządzenia w sprawie wtz, tj. m. in. zawierała informacje dotyczące współpracy z rodzicami oraz opiekunami uczestników WTZ i była prowadzona na bieżąco.

Pozytywnie ocenić należy dostosowanie organizacji zajęć czyli Indywidualnych Planów Aktywności (IPA) do IPTiW. Rehabilitacja uczestników WTZ objętych badaniem odbywała się wg programu ujętego w IPTiW i zgodnie z IPA, co znajdowało odzwierciedlenie w dziennikach zajęć.

5. W Regulaminie Organizacyjnym Warsztatu, zadania Rady Programowej zostały określone w sposób zgodny z postanowieniami art. 10a ust. 5 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, jak również z §14 rozporządzenia w sprawie wtz. NIK pozytywnie ocenia działania Rady Programowej, która wykonywała wszystkie zadania wyszczególnione w ww. przepisach.

W 2008 r. i 2009 r. Rada Programowa poddała pierwszej ocenie kompleksowej łącznie 4 uczestników warsztatów i zajęła stanowisko w stosunku do nich o przedłużeniu terapii ze względu na pozytywne rokowania co do przyszłych postępów w rehabilitacji, umożliwiających podjęcie zatrudnienia i kontynuowanie rehabilitacji zawodowej w warunkach pracy chronionej lub na rynku pracy. W 2007 r. objęto pierwszą oceną kompleksową 17 uczestników, z czego w stosunku do 13 uczestników Rada zajęła stanowisko o przedłużeniu terapii ze względu na pozytywne rokowania co do przyszłych postępów w rehabilitacji, umożliwiających podjęcie zatrudnienia i kontynuowanie rehabilitacji zawodowej w warunkach pracy chronionej lub na rynku pracy, w stosunku do trzech uczestników o przedłużeniu terapii ze względu na okresowy brak możliwości zatrudnienia, w stosunku do jednego uczestnika o przedłużeniu terapii ze względu na okresowy brak możliwości przeniesienia do ośrodka wsparcia. Osoby, w stosunku do których zajęto stanowisko o przedłużeniu terapii ze względu na brak możliwości zatrudnienia do dnia

30 czerwca 2010 r. nie podjęły zatrudnienia, natomiast osoba w stosunku do której zajęto stanowisko o przedłużeniu terapii ze względu na brak miejsca w ośrodku wsparcia została przeniesiona do Środowiskowego Domu Samopomocy jak zwolniło się miejsce.

Na dzień 30 czerwca 2010 r. siedem osób oczekiwało na miejsce w WTZ, w tym dwie osoby będące dodatkowymi uczestnikami.

Od początku funkcjonowania warsztatu, tj. od grudnia 2004 r. do 30 czerwca 2010 r. 12 osób opuściło WTZ, z czego: cztery podjęły zatrudnienie, trzy zrezygnowały z powodu zmiany miejsca zamieszkania, dwie zrezygnowały z powodów osobistych, dwie zostały przeniesione do Środowiskowych Domów Samopomocy, a jedna osoba została skreślona z listy uczestników z powodu nieobecności.

6. Uwagi Izby dotyczą umowy najmu pomieszczeń przeznaczonych na WTZ, zawartej przez Stowarzyszenie z Krakowskimi Zakładami Sprzętu Ortopedycznego. Zgodnie z umową obowiązującą w kontrolowanym okresie (zawartą w dniu 31 sierpnia 2006 r.) wymiary wynajmowanych pomieszczeń były zawyżone w stosunku do obmiaru wykonanego w dniu 31 maja 2005 r. łącznie o 9,30 m², co skutkowało płaceniem wyższego czynszu (20,00 zł x 9,30 m² tj. 186 zł miesięcznie czyli 8.556 zł za okres od 1 września 2006 r. do 30 czerwca 2010 r.). Koszty czynszu zaliczone były do kategorii kosztów materiałów, energii, usług materialnych i niematerialnych pokrywanych ze środków PFRON i środków Gminy Miejskiej Kraków. Izba przyjmuje wyjaśnienia Dyrektor Stowarzyszenia, iż Stowarzyszenie wystąpi do Krakowskich Zakładów Sprzętu Ortopedycznego o zwrot nadpłaty czynszu.

7. NIK pozytywnie ocenia wydatkowanie i rozliczanie środków publicznych przez Warsztat. Warsztat posiadały odrębny rachunek bankowy do gromadzenia środków otrzymanych na podstawie umowy z MOPS oraz z innych źródeł, co było wymagane treścią § 15 ust. 1 rozporządzenia w sprawie wtz oraz prowadził wyodrębnioną ewidencję księgową.

Środki z PFRON na prowadzenie działalności terapeutycznej WTZ otrzymywał po przekazaniu sprawozdań kwartalnych, w terminach określonych w § 20 ust 3 rozporządzenia w sprawie wtz, a środki z powiatu, w terminach określonych w harmonogramach finansowych na dane lata, zawartych w umowie dotyczącej 10 % udziału powiatu w finansowaniu działalności WTZ.

Kontrola 60 dowodów księgowych na łączną kwotę 37.493,66 zł wykazała, iż jedna faktura na kwotę 146,40 zł zaliczona w sprawozdaniu WTZ za 2008 r. do kategorii kosztów

materiałów do terapii zajęciowej w pracowniach i tak zaksięgowana dotyczyła w rzeczywistości wypalania ceramiki w związku z czym powinna być zaliczona do kategorii kosztów niezbędnych materiałów, energii, usług materialnych i niematerialnych związanych z funkcjonowaniem Warsztatu i zaksięgowana na koncie usługi. Ponadto w przypadku 7 faktur na łączną kwotę 5.218,42 zł stwierdzono popełnienie błędów w zakresie opisu merytorycznego, zadekretowania bądź zaksięgowania na poziomie ewidencji analitycznej (niezgodnie z przyjętą w Stowarzyszeniu polityką rachunkowości).

Środki na rachunku bankowym WTZ, stanowiące odsetki od środków przekazanych przez PFRON na działalność Warsztatu, nie powiększały limitu środków przekazanych WTZ na ich działalność i były wykazywane w kwartalnych informacjach o wydatkowaniu środków Funduszu oraz w rozliczeniu rocznym, zgodnie z wymogami § 20 ust. 2 rozporządzenia w sprawie wtz.

Dochód ze sprzedaży produktów i usług wykonanych przez uczestników Warsztatu w ramach realizowanego programu terapii nie przekraczał kwoty określonej w § 10 ust. 3 rozporządzenia o wtz i przeznaczany był, zgodnie z postanowieniami § 10 ust. 2 cyt. rozporządzenia, na pokrycie wydatków związanych z integracją społeczną uczestników.

Na pozytywną ocenę Izby zasługuje również fakt, iż żadna z trzech kontroli przeprowadzonych w kontrolowanym okresie przez MOPS nie stwierdziła nieprawidłowości, które skutkowałyby sformułowaniem zaleceń pokontrolnych dla WTZ.

Przedstawiając powyższe uwagi i oceny Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Krakowie, działając w oparciu o art. 60 ust. 2 ustawy o NIK, wnosi o:

- 1) Podjęcie działań mających na celu doprowadzenie do zawarcia z Krakowskimi Zakładami Sprzętu Ortopedycznego umowy najmu z właściwym pomiarem pomieszczeń zajmowanych przez WTZ.
- 2) Wyegzekwowanie od Krakowskich Zakładów Sprzętu Ortopedycznego zwrotu nieprawidłowo naliczonych stawek czynszowych w związku z zawyżeniem wymiaru wynajmowanych pomieszczeń z przeznaczeniem na WTZ, a następnie zwrot tych kwot do MOPS.
- 3) Doprowadzenie do stanu zgodnego z umową zawartą z MOPS (w zakresie dofinansowania działalności WTZ ze środków PFRON) w kwestii liczby uczestników objętych terapią w WTZ.

Równocześnie informuję, że przysługuje Panu Prezesowi – zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK – prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do zawartych Delegatura w Krakowie w terminie 7 dni od daty jego otrzymania.

O sposobie wykorzystania przedstawionych uwag i realizacji wniosków oraz o podjętych działaniach lub przyczynach ich niepodjęcia proszę poinformować Najwyższą Izbę Kontroli Delegatura w Krakowie w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia lub, w przypadku zgłoszenia zastrzeżeń, od daty otrzymania ostatecznej uchwały w sprawie ich rozstrzygnięcia, zgodnie z art. 62 ustawy o NIK.

Otrzymują:

1. Adresat.
2. Akta kontroli.